

Sygn. akt IV U 192/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 września 2016 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Natalia Lipińska

Protokolant: protokolant sądowy Sylwia Wardzała

po rozpoznaniu w dniu 23 września 2016 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania D. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 25 stycznia 2016 roku nr (...)

w sprawie D. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury

oddala odwołanie.

Sygn. akt IV U 192/16

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 23 września 2016 roku

Decyzją z dnia 25 stycznia 2016 roku, znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na podstawie przepisów ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2016 poz. 887) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.), po rozpatrzeniu wniosku z dnia 20.11.2015 r. odmówił D. S. prawa do emerytury, argumentując , iż ubezpieczona nie wykazała 15 – letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Organ rentowy wskazał ponadto , że D. S. osiągnęła okres składkowy i nieskładkowy oraz uzupełniający wynoszący 20 lat dla kobiet.

Odwołanie od tej decyzji wniosła D. S. , domagając się jej zmiany poprzez przyznanie jej prawa do emerytury. Przedmiotowej decyzji odwołująca zarzuciła naruszenie przepisów ustawy emerytalnej oraz rozporządzenia Rady Ministrów z 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W uzasadnieniu odwołania, D. S. wskazała, iż posiada 15 lat stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Podała , że w okresie od 1 lipca 1978 r. do 30 czerwca 1997 r. była zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku telefonistki. Podniosła , iż zakład pracy wydając jej świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach błędnie wypisał tylko okres od 01.01.1982 r. do 30.06.1997 r..

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie .Wskazał , iż wnioskodawczyni nie ukończyła jeszcze powszechnego wieku emerytalnego, stąd nie spełnia przesłanek do nabycia prawa do emerytury na podstawie art. 24 ustawy emerytalnej.

Bezsporne w niniejszej sprawie było, że odwołująca D. S. urodziła się (...)

We wniosku z 20 listopada 2015 r. wnioskodawczyni wniosła o przyznanie jej prawa do emerytury.

Na dzień 1 stycznia 1999 r., ubezpieczona udokumentowała ogólny staż pracy, składający się z okresów składkowych, nieskładkowych i uzupełniających w wymiarze 20 lat. Nie udowodniła natomiast 15 – letniego stażu pracy w warunkach szczególnych, a jedynie 12 lat, 8 miesięcy i 19 dni.

Decyzją z dnia 25 stycznia 2016 r. (...) Oddział T. odmówił D. S. przyznania prawa do emerytury.

Ubezpieczona nie jest członkiem OFE.

/okoliczności bezsporne/

Sąd Okręgowy ustalił ponadto następujący stan faktyczny sprawy:

W okresie od 1 lipca 1978 r. do 30 czerwca 1997 r. odwołująca D. S. była zatrudniona w (...) S.A. Zakład (...) w pełnym wymiarze czasu pracy.

W okresie zatrudnienia od dnia 01.07.1978 r. do 31.12.1978 r. oraz od 01.01.1982 r. do 30.06.1997 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała pracę telefonistek central międzymiastowych i miejscowych w urzędach pocztowo-telekomunikacyjnych i telekomunikacyjnych wymienione w wykazie A, Dział VIII poz. 19 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8 poz. 43) na stanowisku telefonistki wymienione w wykazie A, Dział VIII, poz. 19 pkt 1 załącznika nr 1 do zarządzenia nr 33 Ministra Łączności z dn. 16.05.1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu łączności (Dziennik Łączności nr 3, poz. 32).

Odwołująca została zatrudniona na podstawie umowy o pracę z dnia 30 czerwca 1978 r., która została zawarta na czas określony od 01.07.1978 r. do 31.08.1978 r., a zgodnie z którą D. S. miała pełnić obowiązki telefonistki.

Umowa ta przedłużana była kolejnymi angażami, najpierw od 1 września 1978 r. do 31 października 1978 r. , od 1 listopada 1978 r. do 30 listopada 1978 r., a potem od 1 grudnia do 31 grudnia 1978 r. Zgodnie z tymi angażami odwołująca wykonywała pracę telefonistki.

Angażem z dnia 29 grudnia 1978 r., powierzono ubezpieczonej od 1 stycznia 1979 r. obowiązki asystenta. Umowę przedłużono wówczas do 30 kwietnia 1979 r., a w dniu 28 kwietnia 1979 r. przedłużono ją na czas nieokreślony.

W dniu 14.11.1991 r. pracodawca w związku z wykonywaniem obowiązków telefonistki od dnia 01.01.1982 r. zmienił D. S. tytuł służbowy na telefonistkę. Decyzja ta została poprzedzona wnioskiem po Naczelnik (...) w R. z dn. 07.11.1991 r. o zmianę tytułu asystenta na tytuł telefonistki pięciu pracownikom wskazanym we wniosku, którzy byli zatrudnieni na stanowiskach telefonistki. Wykaz ten obejmuje również D. S. z adnotacją, że jest zatrudniona na stanowisku telefonistki od 1982 r.

W powyżej wskazanym okresie zatrudnienia, odwołująca przebywała na urlopie wychowawczym w okresach: od 21.06.1984 r. do 31.03.1985 r., od 01.06.1987 r. do 30.11.1987 r., oraz od 29.12.1989 r. do 31.07.1990 r. (łącznie 1 rok, 10 miesięcy i 13 dni). Organ rentowy nie uwzględnił tych okresów odwołującej jako pracy w szczególnych warunkach. Ponadto w trakcie zatrudnienia w (...) S.A. Zakładzie (...) w T., D. S. przebywała na urlopie bezpłatnym w okresie od 14.04.1988 r. do 12.04.1989 r. Okres ten także nie został uwzględniony ubezpieczonej do stażu pracy w warunkach

szczególnych. W okresach natomiast od 05.07.1994 r. do 13.07.1994 r., od 15.11.1994 r. do 21.11.1994 r., od 19.01.1996 r. do 02.02.1996 r., od 27.12.1996 r. do 03.03.1997 r., od 06.05.1997 r., do 05.06.1997 r., od 07.06.1997 r. do 01.11.1997 r. oraz od 02.11.1997 r. do 30.04.1998 r. odwołująca pobierała zasiłki chorobowe. Okresów tych Zakład Ubezpieczeń Społecznych także nie zakwalifikował ubezpieczonej do pracy w szczególnych warunkach.

Dowód:

- świadectwo pracy w szczególnych warunkach z dn. 18.12.2015 r. wraz z pismem pracodawcy dotyczącym okresów urlopów wychowawczych z dn. 20.01.2016 r. k. 15, 20 akt ZUS,

- świadectwo pracy w warunkach szczególnych z dn. 17.02.2016 r. wraz z pismem pracodawcy z tej daty skierowanym do D. S. – akta osobowe,

- świadectwo pracy (korekta) z dn. 15.02.2016 r. – akta osobowe,

- umowa o pracę z 30 czerwca 1978 r. wraz z aneksami – dowód w aktach osobowych,

- akta osobowe,

- pismo z dnia 14.11.1991 r. – akta osobowe,

- wykaz osób zatrudnionych w (...) R. na stanowisku telefonistki wraz z wnioskiem o zmianę tytułu asystenta na tytuł telefonistki z 07.11.1991 r. – akta osobowe.

Odwołująca rozpoczęła pracę w U. (...)w R.. U.kierował naczelnik. Pracowały tam również telefonistki i asystentki. Asystent był kasjerem. Istniały tam wówczas dwa okienka , w których pracowali kasjerzy. Głównym kasjerem była naczelnik, natomiast do asystenta należały wypłata przekazów pieniężnych, przyjmowanie i wydawanie listów, znaczków, paczek, sporządzanie raportu kasowego . Asystentki przyjmowały również opłaty na RTV. Do obowiązków asystenta należało również przyjmowanie od klientów zamówień na rozmowę i przekazywanie ich telefonistkom do realizacji. W trakcie urlopów asystenci także byli kierowani na centralę telefoniczną w celu zastępstwa telefonistek. Telefonistki natomiast wykonywały połączenia na centrali (łączyły rozmowy miejscowe, międzymiastowe oraz międzynarodowe), ale także realizowały zadania zlecone im przez naczelnika poczty. Do zadań tych można zaliczyć : rozliczenia dokumentów, prowadzenie ogólnego rachunku miesięcznego, rozliczanie doręczycieli wracających z rejonu, sporządzanie zamówienia gazet, a także przyjmowanie telegramów. Telefonistki wypisywały również wszystkie listy polecone, lotnicze oraz zagraniczne – wpisywane były one w oddzielne karty . Telefonistki za dyżury nocne na centrali telefonicznej otrzymywały dodatki (pracowały one na 3 zmiany – na każdej zmianie była jedna telefonistka). Telefonistki pracujące na pierwszej zmianie wykonywały dodatkowe obowiązki w mniejszym zakresie niż druga czy trzecia zmiana, gdyż realizowały wtedy znacznie większą liczbę połączeń – zarówno od osób prywatnych jak i od instytucji. W trakcie zatrudnienia pracodawca organizował kursy dla asystentów, w których uczestniczyły zarówno telefonistki jak i asystentki. Kursy te były organizowane dla wszystkich po to by każdy pracownik na każdym stanowisku miał taką wiedzę by mógł zastąpić innego. Naczelnik wyznaczał kolejność udziału pracowników w kursach, które kończyły się egzaminami.

Odwołująca uczestniczyła w kursie II st. dla asystentów w służbie ruchu pocztowo-telekomunikacyjnym, co zostało potwierdzone zaświadczeniem (...) z dnia 28.06.1983r.

W arkuszu ocen z dnia 17.04.1987r. (w którym w rubryce: „zatrudnienie-stanowisko, od kiedy, mianowany – kontraktowy”, odnotowano „ k p. asystent, 1.07.1978r., kontraktowy”), oraz, że uzyskując ocenę wyróżniającą odwołująca kwalifikuje się do mianowania nadto, że została skierowana na kurs dla kontrolerów.

W 1991 r. doszło do podziału na pocztę i telekomunikację. Każdy z pracowników wówczas miał prawo zdecydować czy chce pracować na poczcie czy w telekomunikacji. Od tego czasu telefonistki pracowały w (...) natomiast w U. (...)pracę

wykonywali asystenci i naczelnik U.. Po tej reformie telefonistki zajmowały się wyłącznie centralą i rozmównicą. Od tego momentu także nie miały one dodatkowych obowiązków kasowych czy doręczycielskich.

Dowód:

- częściowo zeznania świadka E. N. – 00:15:38 – 01:03:46,
- częściowo zeznania świadka S. U. – 01:18:07, 01:22:30,
- częściowo zeznania świadka E. B. – 00:02:17 – 00:17:48,
- częściowo zeznania odwołującej D. S. – 01:30:58 – 01:43:48,
- zaświadczenie (...) akta osobowe,
- arkusz oceny z dnia 17.04.1987r.

Stan faktyczny w sprawie Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów, zeznania świadków i odwołującej.

Sąd pozytywie ocenił dowody z dokumentów, których autentyczność oraz wiarygodność, jak również poprawność materialna i formalna nie budziły wątpliwości. Brak było zatem jakichkolwiek podstaw, także takich, jakie należałoby uwzględnić z urzędu, aby dokumentom tym odmówić właściwego im znaczenia dowodowego.

Zeznania świadków i odwołującej dotyczące funkcjonowania i organizacji pracy (zakresu obowiązków asystentek oraz telefonistek) w U. (...) w R., nadto reorganizacji, która miała miejsce w 1991r., Sąd obdarzył walorem wiarygodności. Sąd nie uznał natomiast za wiarygodne zeznań świadków i odwołującej się co do tego, że skarżąca przez cały okres zatrudnienia w (...) SA w T. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała pracę w szczególnych warunkach w charakterze telefonistki.

W tej części twierdzenia świadków i odwołującej pozostają w rażącej sprzeczności z treścią zachowanej dokumentacji pracowniczej. Z akt osobowych wynika bowiem, że skarżąca została zatrudniona w oparciu o umowę o pracę z dn. 30.06.1978 r. na czas określony od dnia 01.07.1978 r. do 31.08.1978 r., z powierzeniem obowiązków telefonistki. Umowa ta przedłużana była kolejnymi angażami, najpierw od 1 września 1978 r. do 31 października 1978 r., od 1 listopada 1978 r. do 30 listopada 1978 r., a potem od 1 grudnia do 31 grudnia 1978 r., zgodnie z którymi odwołująca wykonywała obowiązki telefonistki.

Natomiast angażem z dnia 29 grudnia 1978 r., powierzono ubezpieczonej od 1 stycznia 1979 r. obowiązki asystenta. Umowę przedłużono wówczas do 30 kwietnia 1979 r., a w dniu 28 kwietnia 1979 r. przedłużono ją na czas nieokreślony.

W dniu 14.11.1991 r. pracodawca w związku z wykonywaniem obowiązków telefonistki od dnia 01.01.1982 r. zmienił D. S. tytuł służbowy na telefonistkę. Decyzja ta została poprzedzona wnioskiem po Naczelnik (...) w R. z dn. 07.11.1991 r. o zmianę tytułu asystenta na tytuł telefonistki pięciu pracownikom wskazanym we wniosku, którzy byli zatrudnieni na stanowiskach telefonistki. Wykaz ten obejmuje również D. S. z adnotacją, że jest zatrudniona na stanowisku telefonistki od 1982 r.

Brak jest jakichkolwiek podstaw ku temu by kwestionować wiarygodność i autentyczność tego dokumentu, skoro sporządzająca go p.o. N. P. E. B., przesłuchana w charakterze świadka potwierdziła własnoręczność jego sporządzenia i rozpoznała swój charakter pisma. Świadek nie potrafiła jedynie wyjaśnić z uwagi na upływ czasu, źródła pochodzenia danych dotyczących wskazanych we wniosku pracowników, w zakresie daty początkowej zatrudnienia w charakterze telefonistek. Świadek nie pamiętała już czy dane te uzyskała z kadr czy też ustalała je w oparciu o informacje samych pracowników. Okoliczność ta pozostaje bez wpływu na ocenę, że w dacie sporządzenia wniosku był on zgodny z rzeczywistością, skoro w odniesieniu do innego pracownika – przesłuchanego także w charakterze świadka - E. N., podana data rozpoczęcia pracy w charakterze telefonistki od 1980r., została potwierdzona jej zeznaniami i świadectwem pracy. Zatem nie ma jakichkolwiek podstaw do kwestionowania rzetelności tego dokumentu i

jego zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy. Tym bardziej, że pracodawca informował pracowników o zmianie służbowych tytułów z asystentek na telefonistki z powołaniem się właśnie na fakt wykonywania tych obowiązków od konkretnej daty. Pismo takiej treści (z dnia 14 listopada 1991r.) zostało odwołującej doręczone w dniu 25 listopada 1991r., co potwierdziła własnoręcznym podpisem i czego sama wówczas nie kwestionowała.

Za niewiarygodne zaś, Sąd uznał zeznania świadków i odwołującej się dotyczące czasu (okresów) w trakcie których odwołująca miała pełnić obowiązki telefonistki. Kwestia sporna dotyczyła ustalenia faktycznie wykonywanych przez odwołującą się czynności w okresie zatrudnienia od 01.01.1979 r. do 31.12.1982 r., zatem okresu sprzed 37 lat (początek zatrudnienia) i 34 lat (koniec spornego zatrudnienia). Okoliczność ta (odległość czasowa) ma istotne znaczenie w niniejszej sprawie zważywszy, że z zeznań samych świadków wynika, iż były zastępstwa za nieobecnych pracowników, wszyscy pracownicy (asystenci i telefonistki) odbywali te same szkolenia by móc się nawzajem zastępować. Nie można tracić z pola widzenia i tej okoliczności, że świadek E. N. zeznając że jest pewna tego, że odwołująca się od momentu przyjęcia pracowała jako telefonistka, jednocześnie nie potrafiła wskazać, kto był asystentem od 1980 r. czyli od kiedy świadek wykonywała obowiązki telefonistki do 1982 r. tj. do powrotu pani T. z urlopu wychowawczego. Świadek E. N. jak sama przyznała w 1978 r. urodziła dziecko, przebywała na urlopie macierzyńskim 3 miesiące, powróciła do pracy, zaszła w ciążę i ponownie była na urlopie macierzyńskim. Po drugim urlopie macierzyńskim tj. od 1980 r. pracowała już na zmianę. Z depozycji zeznań tego świadka wynika nadto, że asystentem była pani T., ale urodziła dzieci i do pracy wróciła dopiero w 1982 r. bo przebywała na urlopie wychowawczym.

Niewiarygodne były między innymi zeznania świadka S. U., która stwierdziła, iż nie pamięta asystentów, natomiast wskazała, że odwołująca od zawsze była telefonistką. Zeznania te jako wątpliwe i nieprzekonywujące, nie zasługiwały na uznanie Sądu, gdyż S. U. pełniąc obowiązki doręczyciela jak sama przyznała miała stały, służbowy kontakt właśnie z asystentami. Z telefonistkami natomiast jak stwierdziła: „nie miała służbowego kontaktu poza tym, że przechodziła przez ich pokój jak chciała dojść do pokoju doręczycieli”. Z kolei świadek E. B. rozpoczęła pracę od 1983r., zatem od okresu, który w tej sprawie nie był sporny. Jej zeznania były istotne co do ustaleń w zakresie funkcjonowania i organizacji pracy w (...) w R. oraz co najistotniejsze w zakresie potwierdzenia sporządzenia przez świadka wniosku o zmianę stanowiska wraz z wykazem potwierdzającym datę wykonywania przez odwołującą obowiązków telefonistki.

Pozostałe okoliczności sprawy Sąd uznał za bezsporne, gdyż nie były w żaden sposób kwestionowane przez strony, zaś dokumenty przedstawione na ich stwierdzenie nie budziły wątpliwości Sądu co do ich autentyczności.

Sąd rozważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz.U. z 2016 poz. 887), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli: 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat- dla mężczyzn oraz 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

Wymagany w art. 184 ust. 1 pkt 2 okres składkowy i nieskładkowy przewiduje art. 27 powołanej ustawy, w świetle którego wynosi on co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn.

Przepis art. 32 ustawy statuuje natomiast, iż ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ust. 1. Zgodnie z dyspozycją tego przepisu- za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Stosownie do treści art. 32 ust. 4 ustawy, wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Mowa tu o rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Jak wynika z § 1 wskazanego rozporządzenia, stosuje się je do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia.

W myśl § 2 ust. 1, okresami uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu uważa się okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (ust. 2).

Zgodnie zaś z § 4 ust. 1, prawo do emerytury nabywa pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A rozporządzenia, jeżeli osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn oraz legitymuje się wymaganym okresem zatrudnienia, w tym co najmniej okresem 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Bezsporne w niniejszej sprawie było, że odwołująca D. S. posiada na dzień 1 stycznia 1999 r. wymagany 20-letni okres ubezpieczenia i nie jest członkiem OFE.

Rozstrzygnąć natomiast należało, czy wnioskodawczyni legitymuje się co najmniej 15- letnim stażem pracy w szczególnych warunkach. W stażu tym organ rentowy nie uwzględnił odwołującej okresu zatrudnienia od 01.01.1979 r. do 31.12.1981 r., gdyż jak wskazał okresu tego pracodawca odwołującej nie wskazał w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Wobec całokształtu zebranego w sprawie materiału dowodowego brak jest podstaw do przyjęcia, że w spornym okresie odwołująca się wykonywała stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązki telefonistki.

Należy w tym miejscu podkreślić, że wcześniejsza emerytura jest dla powszechnego systemu świadczeń emerytalnych instytucją wyjątkową określającą szczególne uprawnienia uprzywilejowanego kręgu podmiotów, stąd wymaga ścisłej wykładni i pewnego ustalenia przesłanek prawa. W postępowaniu sądowym, opartym na zasadzie swobodnej oceny dowodów, nie obowiązują ograniczenia dowodowe zawarte w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 07.02.1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. z 1983 r. Nr 10, poz. 49 z późn. zm.). Jednak Sąd przy rozpoznaniu sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych kieruje się pewną hierarchią dowodów. W pierwszej kolejności, przy ustalaniu okresów zatrudnienia, opiera się na dokumentach z przebiegu zatrudnienia – świadectwach pracy wystawionych przez pracodawcę, umowach o pracę, angażach, legitymacji ubezpieczeniowej i innej dokumentacji potwierdzającej okresy ubezpieczenia. Dopiero, gdy dokumentacja pracownicza jest niepełna lub zawiera pewne rozbieżności posiłkuje się zeznaniami świadków, ale jako dowodem uzupełniającym, potwierdzającym przebieg zatrudnienia. Nie jest natomiast dopuszczalne oparcie się

wyłącznie na zeznaniach świadków w sytuacji gdy z dokumentów wynikają okoliczności przeciwne. Oczywistym jest przy tym, że brak świadectwa pracy wykonywanej w warunkach szczególnych nie przekreśla ustalenia, że tego rodzaju praca była wykonywana, a ubezpieczony może wykazywać innymi środkami dowodowymi, że praca świadczona była w warunkach szczególnych. Jednakże Sąd dokonuje ustaleń faktycznych w oparciu o całokształt zebranego w sprawie materiału dowodowego. W niniejszej sprawie wnioskodawczyni zakwestionowała treść wystawionego przez pracodawcę świadectwa pracy w warunkach szczególnych i domagała się przyjęcia, że w spornym okresie od 01.01.1979 r. do 31.12.1982 r. pracowała w charakterze telefonistki. Okoliczność tę próbowała udowodnić zeznaniami świadków. W ocenie Sądu przesłuchani świadkowie nie potwierdzili w sposób nie budzący wątpliwości twierdzeń ubezpieczonej co do jej pracy w spornym okresie, a tym samym brak było podstaw do zakwestionowania rzetelności czy prawidłowości wydanego świadectwa pracy w warunkach szczególnych. Skoro prawo do wcześniejszej emerytury stanowi odstępstwo od zasady powszechnego wieku emerytalnego nie można poprzestać tylko na uprawdopodobnieniu lecz musi ono zostać udowodnione a temu służą dokumenty. Dlatego w judykaturze w tej kategorii spraw ugruntowany jest pogląd, który Sąd orzekający w niniejszej sprawie w pełni podziela, że zeznania świadków gdy nie stanowią potwierdzenia w dokumentach pracowniczych nie stanowią miarodajnego dowodu pracy w szczególnych warunkach. Nie jest dopuszczalne oparcie się wyłącznie na zeznaniach świadków, gdy nie są one pewne, spójne, a nadto gdy z dokumentów wynikają okoliczności przeciwne (vide wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu z 17.01.2012 r. III AUa 1482/11 i z 22.02.2012 r. III AUa 1734/11).

Na podstawie zgromadzonej w aktach osobowych dokumentacji należy stwierdzić, iż rzeczywiście we wspomnianym wyżej okresie od 01.01.1979 r. do 31.12.1981 r., odwołująca nie wykonywała obowiązków telefonistki. W oparciu o angaże zgromadzone w aktach osobowych, wykaz osób zatrudnionych w (...) R. na stanowisku telefonistki, pisma pracodawcy o zmianie tytułu z asystenta na telefonistkę, należy wskazać, iż w okresie tym D. S. pełniła funkcję asystentki. Z tych względów wystawione przez pracodawcę świadectwo pracy w szczególnych warunkach należy uznać za rzetelne i prawidłowe. Jego treść bowiem znajduje pełne odzwierciedlenie w treści zachowanej w aktach osobowych dokumentacji pracowniczej. Słusznie więc opierając się na tym świadectwie organ rentowy nie uwzględnił tego okresu jako pracy w warunkach szczególnych.

Sąd podzielił także stanowisko organu rentowego, w zakresie nie zaliczenia odwołującej do stażu pracy w warunkach szczególnych okresów urlopu bezpłatnego oraz okresów urlopu wychowawczego.

Zgodnie z art. 174 § 2 kodeksu pracy (Dz. U. z 2016 r., poz. 868, 910, 960, 1053) okres urlopu bezpłatnego nie wlicza się do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze.

W myśl wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 4 października 2005 r., sygn.. akt III AUa 1383/04: „okres urlopu bezpłatnego jest, zgodnie z Kodeksem pracy - art. 174 § 2, okresem, który stanowi przerwę w realizacji obowiązków i praw pracowniczych u pracodawcy, czyli pracodawca nie ma obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne za pracownika, a co za tym idzie okres ten nie jest ani okresem składkowym, ani okresem nieskładkowym wedle ustawy emerytalnej”.

Odnosząc się do niezaliczonych okresów urlopu wychowawczego należy wskazać na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 2016 r., sygn.. akt II UK 193/15, zgodnie z którego treścią: „z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego ubezpieczeni są obowiązani wykazać, że praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Taka kwalifikacja faktycznego wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w okresie trwania zatrudnienia jest uzasadniona charakterem prawa do emerytury dla osób zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Wobec powyższego skoro przez pracę w szczególnych warunkach rozumie się wykonywanie takiej pracy, a nie pozostawanie w stosunku pracy, to nie ma podstaw do zaliczenia urlopu wychowawczego do okresu pracy w szczególnych warunkach, skoro pracownik w czasie tego urlopu jest zwolniony z obowiązku świadczenia takiej pracy w takich, szczególnych warunkach”.

Sąd Okręgowy nie podzielił natomiast zdania organu rentowego i stwierdził, iż ZUS nieprawidłowo wyłączył ze stażu pracy w warunkach szczególnych okresy, w trakcie których odwołująca otrzymywała wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w związku z chorobą. Zdaniem Sadu okresy te, również należy uwzględnić odwołującej w stażu pracy w szczególnych warunkach. Zgodnie z obowiązującym od dnia 1.07.2004 r. art. 32 ust. 1a pkt 1 ustawy emerytalnej, przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Przepis art. 32 ust. 1a pkt 1 ustawy wszedł w życie dopiero dnia 1.07.2004 r., a więc już po istotnym i badanym w niniejszym stanie faktycznym okresie zatrudnienia. Do omawianego tu problemu odniósł się już niejednokrotnie Sąd Najwyższy w swoich orzeczeniach. W wyroku z dnia 18.05.2012 r. (III UK 99/11) zwrócił uwagę, iż definicja pracy w szczególnych warunkach i szczególnym charakterze została zmieniona dopiero ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 121, poz. 1264), która weszła w życie w dniu 1 lipca 2004 r. Został nią dodany do ustawy emerytalno-rentowej przepis art. 32 ust. 1a. Przepis ten nie ma jednak zastosowania do stanów powstałych przed jego wejściem w życie. Warto na tym miejscu zacytować pogląd wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2010 r., II UK 313/09 (OSNP 2011 nr 19-20, poz. 260), w myśl którego osiągnięcie do dnia 1 stycznia 1999 r. okresu pracy w szczególnych warunkach, o którym mowa w art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalno-rentowej wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 tej ustawy, obowiązujących od dnia 1 stycznia 2004 r. (zob. również wyrok SA w Krakowie z dnia 16.05.2013 roku, III AUa 1239/12, wyrok SN z dnia 6.02.2014 roku, II UK 284/13). Reasumując więc powyższe należy stwierdzić, iż w omawianym stanie faktycznym do stażu pracy ubezpieczonej w warunkach szczególnych zaliczeniu podlegają powyżej wskazane okresy, w trakcie których ubezpieczona przebywała na zasiłkach chorobowych.

Należy podkreślić, iż w niniejszej sprawie z przyczyn wcześniej omówionych nie było żadnych podstaw do zakwestionowania świadectwa pracy wydanego przez istniejącego pracodawcę, dysponującego zachowaną dokumentacją pracowniczą. Dowody z zeznań świadków mają szczególne znaczenie wówczas, gdy zakład pracy został zlikwidowany oraz, gdy dokumentacja nie została zachowana. W niniejszej sprawie szczególne znaczenie ma wydane świadectwo pracy oraz zachowana dokumentacja, które nie dają podstaw do stwierdzenia, iż są sfałszowane bądź błędne (potwierdzają tę tezę chociażby zeznania świadka E. B. przyznającej fakt osobistego sporządzenia wykazu z wnioskiem z dnia 7.11.1991r.), a także dają większą gwarancję niż pamięć świadków i odwołującej, co do stanu faktycznego wskazanego powyżej a dotyczącego okresu sprzed ponad 30 lat.

Reasumując powyższe rozważania, należy wskazać, iż dodając uwzględnione przez Sąd okresy, w czasie których odwołująca przebywała na zasiłkach chorobowych (1 rok, 3 miesiące i 4 dni) do okresu zaliczonego przez organ rentowy (12 lat, 8 miesięcy i 19 dni), odwołująca uzyskuje 13 lat, 11 miesięcy i 23 dni pracy w warunkach szczególnych, w związku z czym nie spełnia wymogu określonego w § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

W tym stanie faktycznym i prawnym Sąd uznał, że zaskarżona decyzja (...) Oddział w T. z dnia 25 stycznia 2016 r. była zasadna. Na dzień 1 stycznia 1999 r. odwołująca nie wykazała bowiem co najmniej 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Mając to na uwadze, na podstawie powołanych przepisów prawa materialnego oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., Sąd oddalił odwołanie.